

Немержицька Людмила,
спеціальність 012 «Дошкільна освіта»,
ННІ педагогіки,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Сорочинська Оксана,
кандидат педагогічних наук, старший викладач,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

РОЗВИТОК СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА МЕТОДИКОЮ Л. ФЕСЮКОВОЇ

На сучасному етапі розвитку суспільства Україна потребує освічених, творчих, самодостатніх, активних особистостей, особливо в дошкільному віці, формування і розвиток яких є головним завданням освіти. Одна з важливих і актуальних проблем – розвиток словесної творчості дітей дошкільного віку. Базова програма визначає його як одне із провідних завдань сучасної освіти. У стихійному пошуку нових методів і технологій, спрямованих на його реалізацію, поза увагою залишається такий ефективний і перевірений часом засіб розвитку словесної творчості, як казка. А саме казка якнайкраще активізує дитячу уяву і творчість, служить зразком зв'язної розповіді і літературної мови, джерелом образів і сюжетів. Цим зумовлена актуальність дослідження.

Серед творчих проявів дітей дошкільного віку особливе місце посідає словесна творчість – первинна форма літературної творчості – спеціально організований, зумовлений мотивацією процес створення дитиною твору в будь-якій формі мовленнєвого висловлювання, що відповідає певним 161 літературним нормам [2]. Отже, словесна творчість – своєрідна вершина або результат досить високого рівня розвитку мовлення й уяви.

Сучасні дослідники підкреслюють величезний вплив творчості на становлення повноцінної особистості, здібностей дитини, її потреб і мотивів поведінки. Дошкільний вік визначається вченими як особливо сприятливий для розвитку творчості, мовленнєвої також (Е. Белкіна, Н. Ветлугіна, Л. Виготський,

Н. Георгян, В. Давидов, О. Дронова, О. Запорожець, Д. Ельконін, В. Кудрявцев, В. Моляко, Н. Орланова, Т. Пирожено, В. Сухомлинський, О. Ушакова й ін.). Дослідники дитячої творчості визначили критерії оцінки творчого продукту в різних видах художньої діяльності: в образотворчій (Е. Белкіна, О. Дронова, Т. Казакова), художньо-мовленнєвій (А. Богуш, Л. Ворошніна, Н. Гавриш, Н. Орланова, С. Чемортан); виявлено взаємозв'язок розвитку уяви і дитячої художньої діяльності (О. Дяченко, О. Пороцька, О. Христ). Лінгводидактичний аспект означеної проблеми практично втілено в низці дисертаційних досліджень останніх років (Т. Алієва, Л. Ворошніна, В. Захарченко, С. Ласунова, Т. Постоян, О. Ушакова й ін.). Науковці зазначають, що головною цінністю творчої діяльності є не створення певного продукту, а самореалізація та самовдосконалення дитини. У педагогічних дослідженнях доведено, що мовленнєво творча діяльність успішно здійснюється у старшому дошкільному віці під впливом спеціального навчання.

Досягнення високого рівня розвитку мовлення словесної творчості можливе лише за певних умов: розвитку психічних процесів, насамперед творчої уяви, розвитку всіх сторін мовлення, багатого життєвого досвіду дитини, спеціально організованого навчання та правильно обраного засобу розвитку словесної творчості. Старші дошкільники вже мають вміти вільно фантазувати, складати різноманітні оповідки, створювати казки за опорними схемами або сюжетними картинами, самостійно вигадувати образи та сюжети. Н. Гавриш, Е. Короткова, Н. Орланова, Є. Тихєєва, Є. Фльоріна наголошують на важливості навчання творчого розповідання та називають провідні засоби розвитку словесної творчості: природа, фольклор, іграшки, театралізована діяльність, ілюстрації, розвиток поетичного слуху.

Одним із найбільш ефективних і доступних засобів розвитку словесної творчості є казка, яка служить зразком побудови зв'язної розповіді, яскравих образів, літературної мови. А особливо казка активізує дитячу фантазію, спонукаючи до творчості [1].

Для дітей казки є найулюбленішим жанром художніх творів. Діти можуть слухати казки безліч разів. Вони цікаві дітям своєю простотою та зрозумілістю.

Казки збагачують і активізують словниковий запас дитини, розвивають зв'язне логічне мовлення, допомагають правильно будувати діалоги. Діти легко запам'ятовують образні вирази: Лисичка-сестричка, вовчик-братик, зайчик-побігайчик; повтори: далеко-далеко, котиться-котиться, летіла-летіла; пісеньки головних казкових героїв – колобка, кози-дерези, кривенької качечки [3].

Найбільше подобається слухати дітям казки які вони ще ніразу не чули, чи до прикладу фантазувати та додавати нових героїв до добре вже відомих їм 162 казкам, тут нам на допомогу приходять казки Л. Фесюкової, діти з великим задоволенням слухають їх, додають нових персонажів та розвивають свою фантазію.

Висновок про ефективність методики розвитку словесної творчості дітей старшого дошкільного віку засобами казки. Словесна творчість виявляється в умінні дітей самостійно, образно, зв'язного та виразно будувати власні твори. Вони сприяють розвитку зв'язного мовлення в дітей, відіграють велику роль у досягненні дітьми високого рівня мовленнєвої культури, що характеризується багатством, точністю і виразністю, формують у дітей граматичну компетентність, розвивають усі психічні процеси, головне – спонукають дитину до самостійної творчої діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурлака Л. Дитячий фольклор – феномен дитячої творчості. Дошкільний навчальний заклад. 2007. № 7. С. 36–40. 39.pdf (innovpedagogy.od.ua)
2. Гавриш Н. Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці. Донецьк : ТОВ «Лебідь», 2001. 218 с.
3. Завязун Т., Семенюк О. Нетрадиційні методи роботи з казкою як засіб розвитку творчих здібностей старших дошкільників. Обдарована дитина. 2008. № 7. С. 41–48.